

# OBSAH

|                                                                                                   |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvodem                                                                                            | 7         |
| <b>1 K roli kompetencí a znalostí v učitelově profesním jednání</b>                               | <b>9</b>  |
| 1.1 Vyučování jako druh učitelova pedagogického jednání                                           | 10        |
| 1.2 Cyklus pedagogického uvažování a jednání                                                      | 11        |
| 1.3 Učitelovo jednání a kompetence                                                                | 12        |
| 1.4 Učitelovy znalosti a poznatková báze učitelství                                               | 14        |
| 1.5 Shrnutí                                                                                       | 17        |
| <b>2 Didaktické znalosti obsahu:</b>                                                              |           |
| <b>motiv propojení oborového a zprostředkujícího</b>                                              | <b>19</b> |
| 2.1 Učitelské vzdělávání a univerzita                                                             | 19        |
| 2.2 John Dewey a psychologizování učiva                                                           | 20        |
| 2.3 Jerome Bruner a konverze                                                                      | 21        |
| 2.4 Joseph Schwab a překlad do kurikula                                                           | 22        |
| 2.5 Lee S. Shulman a didaktické znalosti obsahu                                                   | 23        |
| 2.6 Koncept pedagogical content knowledge v Evropě a jeho význam pro oborové didaktiky            | 24        |
| 2.7 Etablování konceptu didaktické znalosti obsahu v České republice                              | 27        |
| 2.8 Shrnutí                                                                                       | 33        |
| <b>3 Didaktické znalosti obsahu v oborově didaktickém, kurikulárním a pedeutologickém výzkumu</b> | <b>35</b> |
| 3.1 Teoreticko-metodologická východiska Shulmanovy výzkumné školy                                 | 36        |
| 3.2 Studie zaměřené na pozici didaktických znalostí obsahu v učitelově znalostní bázi             | 37        |
| 3.3 Studie zaměřené na strukturu didaktických znalostí obsahu                                     | 39        |
| 3.4 Studie zaměřené na povahu didaktických znalostí obsahu                                        | 43        |
| 3.5 Studie zaměřené na zdroje a procesy rozvíjení didaktických znalostí obsahu                    | 46        |
| 3.6 Studie zkoumající vliv didaktických znalostí obsahu na učitelovo jednání ve výuce             | 47        |
| 3.7 Shrnutí                                                                                       | 49        |
| <b>4 Metodologické problémy a metody výzkumu didaktických znalostí obsahu</b>                     | <b>51</b> |
| 4.1 Snahy o identifikaci a dokumentaci didaktických znalostí obsahu                               | 52        |
| 4.2 Metodologie studií zaměřených na povahu didaktických znalostí obsahu                          | 53        |
| 4.3 Metodologie studií zaměřených na proces utváření didaktických znalostí obsahu                 | 56        |
| 4.4 Měření úrovně didaktických znalostí obsahu                                                    | 57        |
| 4.5 Shrnutí                                                                                       | 58        |

|          |                                                                                            |           |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>5</b> | <b>Pohledy na didaktické znalosti obsahu: případové studie</b>                             | <b>59</b> |
| 5.1      | Zpracování vzdělávací oblasti ve školním vzdělávacím programu a didaktické znalosti obsahu | 59        |
| 5.2      | Dominanty důležitosti v didaktických znalostech obsahu                                     | 61        |
| 5.3      | Didaktické znalosti obsahu v akci                                                          | 63        |
| 5.4      | Znalosti o žákově učení jako součást didaktických znalostí obsahu                          | 66        |
| 5.5      | Dynamičnost jako jedna z kvalit didaktických znalostí obsahu                               | 69        |
| 5.6      | Didaktické znalosti obsahu autora učebnic                                                  | 71        |
| 5.7      | Shrnutí                                                                                    | 75        |
| <b>6</b> | <b>Didaktické znalosti obsahu a tvorba kurikula</b>                                        | <b>77</b> |
| 6.1      | Vztah obor – vyučovací předmět                                                             | 77        |
| 6.2      | Obecná taxonomie didaktických znalostí obsahu                                              | 81        |
| 6.3      | Rámcový vzdělávací program a učitelské vzdělávání                                          | 82        |
| 6.4      | Shrnutí                                                                                    | 85        |
| <b>7</b> | <b>Didaktické znalosti obsahu a učitelské vzdělávání</b>                                   | <b>87</b> |
| 7.1      | Profesionalizace a poznatková báze učitelství                                              | 87        |
| 7.2      | Teoretická východiska rozvíjení didaktických znalostí obsahu a učitelské vzdělávání        | 88        |
| 7.3      | Metody rozvíjení didaktických znalostí obsahu                                              | 91        |
| 7.4      | Shrnutí                                                                                    | 93        |
|          | Závěrem                                                                                    | 95        |
|          | Summary                                                                                    | 99        |
|          | Literatura                                                                                 | 103       |
|          | Rejstřík věcný                                                                             | 117       |
|          | Seznam obrázků a tabulek                                                                   | 119       |